

Hai Cây Lan Mới Lạ và Luận Án Tiến Sĩ

Đầu năm Mậu Tuất, mở tập hồ sơ hình ảnh những cây lan của quê hương do các bạn bên nhà gửi cho, tôi thấy có 2 tấm ảnh đề tên *Calanthe bidoupense*.

Nghề tên có vẻ quen thuộc bởi vì trong những năm vừa qua các khoa học gia ngoại quốc và người Việt chúng ta đã tìm thấy biết bao nhiêu cây lan mới lạ trong khu vực Vườn Quốc Gia núi Bì Đoup hay là Núi Bà thuộc tỉnh Lâm Đồng, nhưng khi tìm vào danh mục những cây *Calanthe* lại không thấy cây này.

Tìm vào Google chỉ thấy một đoạn luận án Tiến sĩ của Nông Văn Duy vào năm 2012 “An inventory of Orchidaceae from the Lam Viên plateau, Vietnam”.

Vội vàng gửi điện thư hỏi và ngay chiều hôm đó đã nhận được thư trả lời kèm theo tài liệu hiếm quý này. Trong tài liệu đề cập đến: 100 loài, 301 giống và đặc biệt với 3 cây mới của vùng Lâm Đồng do Nông Văn Duy tìm ra và cùng với các khoa học gia Trung Hoa công bố với thế giới vào năm 2012:

Calanthe bidoupensis N.V. Duy, T. Chen & D.X.Zhang

Phaius baolocense N.V. Duy, T. Chen & D.X.Zhang

Rhomboda langbianensis N.V. Duy, T. Chen & D.X.Zhang

Tin này tới nay tuy đã quá trễ bởi vì tài liệu kể trên tuy viết bằng Anh Ngữ nhưng không được phổ biến rộng rãi cho nên ít người biết đến. Dù rằng biết trễ, chúng tôi cũng xin chúc mừng anh Nông Văn Duy có lẽ là người Việt tiên phong dùng những cây lan của quê nhà viết luận án Tiến Sĩ. Chúng ta cũng nên biết thêm là anh Nông Văn Duy đã cùng với khoa học gia Leonid Averyanov và các vị khác như: Phan Kế Lộc, Nguyễn Thiện Tịch, Trương Bá Vương v.v... viết nhiều tài liệu về lan. Ngoài ra còn có cây lan mang tên Nông Văn Duy như *Calanthe duyana*.

Calanthe duyana

Năm 2009, tôi đã may mắn gặp nhà khoa học trẻ tuổi này và đã được anh tặng cho trên 100 tấm ảnh của những cây lan quý hiếm ở vùng Lâm Đồng mà anh thu hình được để làm khởi điểm cho mục lan Rừng VN. Trong số đó có cây cực kỳ hiếm lạ ít khi thấy như *Corybas annamensis*.

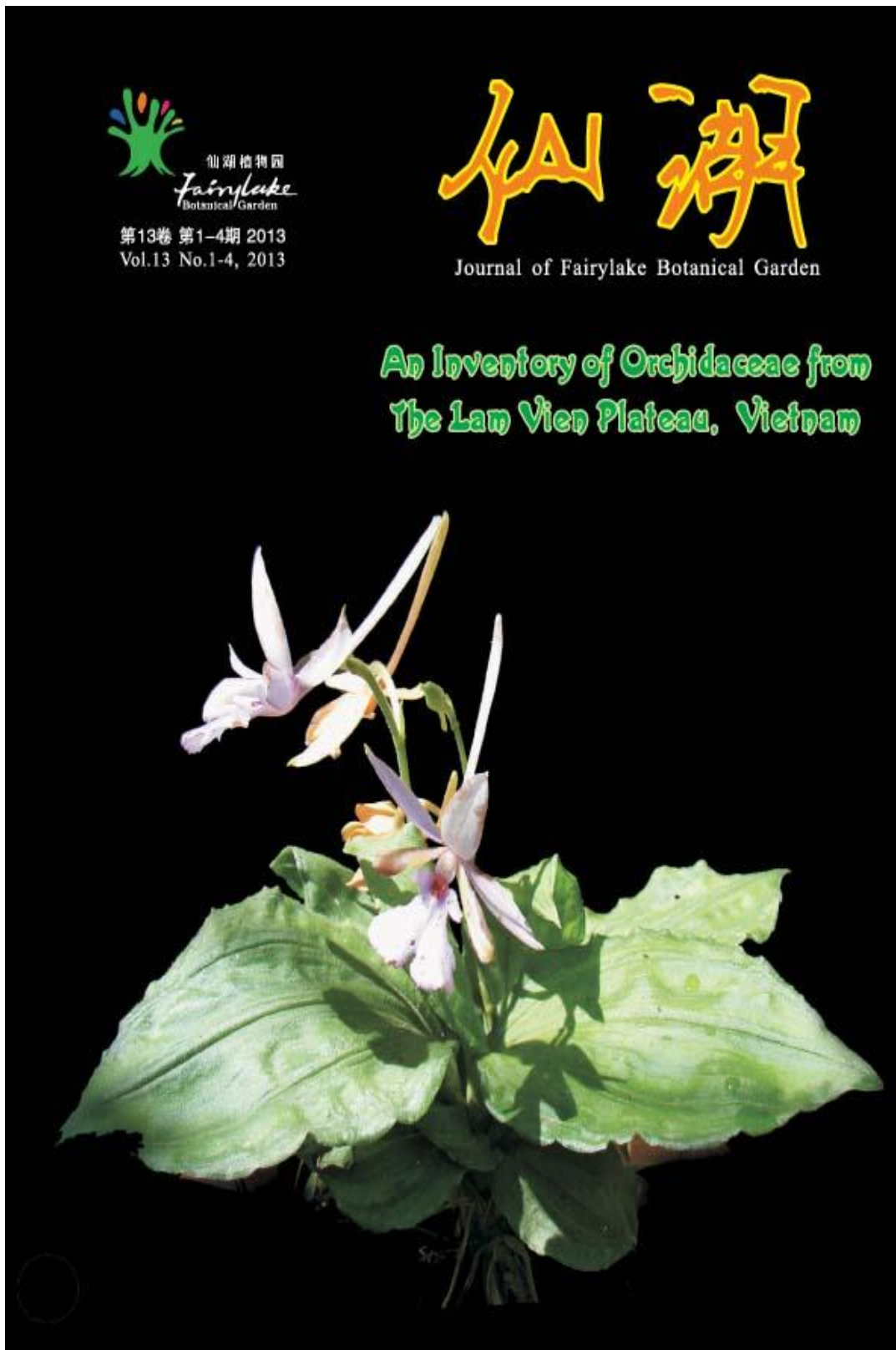
(Xin xem các bài : Viện sinh học Tây Nguyên, Nông Văn Duy và hoa lan.)

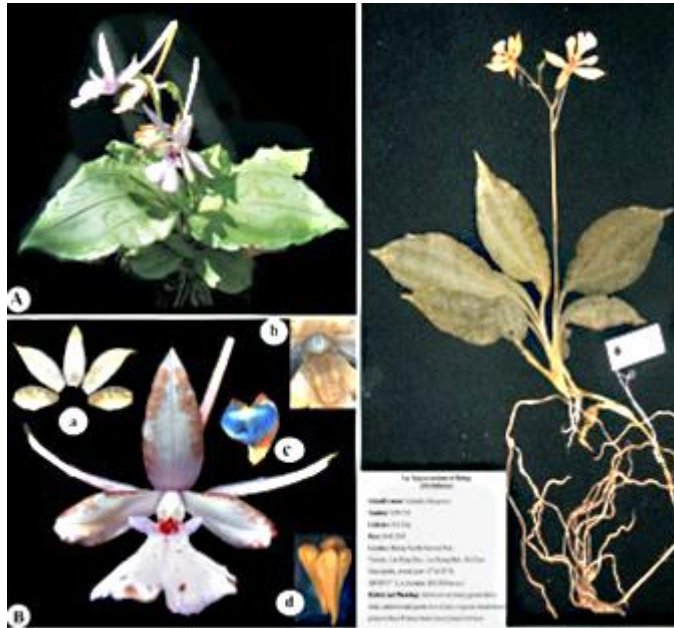

Corybas annamensis

Năm 2015, Tiến sĩ Nông Văn Duy đã được bổ nhiệm giữ chức vụ Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu Khoa học Tây Nguyên. Anh đã cùng các cộng sự viên thu thập được bộ sưu tập thực vật với hơn 300 giống lan rừng, thu hơn 700 loài thực vật, lưu giữ gần 5000 tiêu bản thực vật khác nhau, trong đó có nhiều loài cây thuốc, loài đặc hữu, quý hiếm của tỉnh Lâm Đồng và Tây Nguyên.

Để chúng ta có thể hiểu rõ 2 cây lan mới lạ, chúng tôi xin tóm lược như sau:

Calanthe bidoupense

NVDuy, T.Chen, D.X Zhang 2012

Mô tả: Địa lan cao 45 phân, lá 3-5 chiếc xanh quanh năm, dài 10-25 phân, rộng 3-6 phân. Dò hoa cao 12-40 phân, hoa 3-10 chiếc, nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Núi Bà, Lâm Đồng.

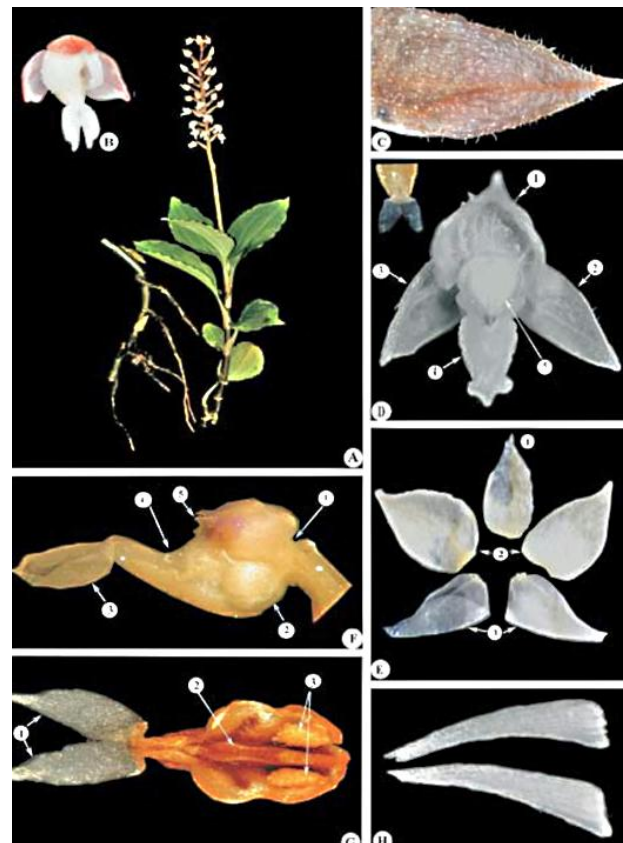
Romboda langbianensis

NVDuy, T. Chen ,D.X Zhang 2012

Mô Tả: Địa lan cao 45-52 phân. Lá 6-8 chiếc, dài 3-4 phân màu xanh nhạt. Chùm hoa ở ngọn dài 24-27 phân. Hoa màu nâu đỏ.

Nơi mọc: Lang Bian, Lâm Đồng.

Thành thực cảm ơn Tiến sĩ Nông Văn Duy đã cung cấp cho chúng tôi tài liệu này. Chúc anh sẽ tìm ra những cây mới lạ khác mọc trên đất nước chúng ta để góp phần với hoa lan thế giới.

2018

Bùi Xuân Đáng